

III. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

III. 1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Základní škola logopedická v Rakovníku je zaměřena na vzdělávání a výchovu žáků, jejichž intelekt umožňuje vzdělávání v běžné základní škole, ale zároveň je pro jejich úspěšné vzdělávání nezbytná intenzivní logopedická péče.

Základní škola logopedická je školou pro **žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**. Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytování **podpůrných opatření**. Podpůrná opatření poskytuje škola bezplatně na základě doporučení **školského poradenského zařízení**.

Žáci Základní školy logopedické v Rakovníku se vzdělávají podle školního vzdělávacího programu zpracovaného podle **Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP-ZV)**. V učebním plánu byla **využita disponibilní časová dotace k výuce řečové výchovy a individuální logopedickou péči**. Toto využití disponibilní časové dotace zajišťuje respektování individuálních vzdělávacích potřeb žáků základní školy logopedické (rozvoj a náprava řeči) a zároveň umožňuje bezproblémové začlenění do běžné základní školy po ukončení 5. postupného ročníku.

Základní škola logopedická v Rakovníku je školou s 1. – 5. postupným ročníkem. Předpokládáme, že žáci na konci 5. ročníku dosáhnou pomocí intenzivní logopedické péče takových řečových dovedností, že se na 2. stupni základní školy budou moci vzdělávat v běžné škole.

Cíle vzdělávacího a výchovného procesu jsou definovány v plánu rozvoje školy. Naše škola je pro všechny žáky bezpečným prostředím, ve kterém jsou respektovány a v průběhu vzdělávání zohledňovány individuální potřeby a možnosti žáků vyplývající z jejich handicapu. Během vzdělávání jsou uplatňovány speciálně pedagogické metody, postupy, prostředky a formy práce a žákům je poskytována taková míra podpůrných opatření, s jejíž pomocí mohou dosahovat výsledků, které odpovídají jejich maximálním možnostem.

Naším cílem je vybavit žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro úspěšné zapojení do života. Chceme, aby absolvent naší školy doceňoval význam dalšího vzdělávání, uměl se chovat ve společnosti a soucítil s těmi, kdo potřebují pomoc.

Naším cílem je společnosti prospěšný a v osobním životě spokojený člověk.

III. 2. VÝSTUPY KLÍČOVÝCH KOMPENCÍ (profil absolventa školy)

Cílem vzdělávání není osvojení určitého rozsahu učiva, ale vybavení žáka souborem znalostí, dovedností a postojů, tj. kompetencemi. Učivo se stává prostředkem, jak těchto kompetencí dosáhnout.

Rámcový vzdělávací program zadává závazný výčet znalostí, dovedností a postojů, které by měl žák mít na konci devátého ročníku školní docházky. Tyto znalosti, dovednosti a postoje představují obsah dané klíčové kompetence. Žák je získává postupným plněním očekávaných výstupů oborů.

V tomto školním vzdělávacím programu uvádíme **výstupy klíčových kompetencí** na konci 3. a 5. ročníku, protože Základní škola logopedická v Rakovníku je školou s 1. – 5. postupným ročníkem. Výstupy pro absolventa 5. ročníku základní školy logopedické **odpovídají výstupům klíčových kompetencí žáka běžné základní školy na konci 5. ročníku, aby absolventi Základní školy logopedické v Rakovníku mohli po ukončení 1. stupně základního vzdělávání úspěšně pokračovat na běžné základní škole.**

Obsah klíčových kompetencí jsme zpracovali do podoby „úkolů“, které by měl žák splnit, aby prokázal dosažení dané kompetence. Tím jsme zároveň definovali **profil absolventa školy**. Plnění uvedených „úkolů“ se dá ověřit a hodnotit, takže jsme tímto způsobem zároveň získali také **kritéria pro hodnocení klíčových kompetencí žáka**.

VÝSTUPY KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ V JEDNOTLIVÝCH VÝUKOVÝCH OBDOBÍCH (na konci 3. a 5. ročníku)

■ Kompetence k učení

1. stupeň:

1. období: po ukončení 3. ročníku žák:

- osvojil si základní dovednosti potřebné k učení (koncentrace pozornosti, zraková a sluchová diferenciací, paměť)
- pracuje podle ústních i písemných instrukcí
- správně používá učební pomůcky
- čte s porozuměním, ve čteném textu vyhledá odpovědi na otázky
- při plnění úkolů spolupracuje ve dvojici nebo ve skupině
- organizuje své pracovní místo tak, aby byly vyloučeny rušivé podněty
- připraví si tašku do školy (nezapomíná školní pomůcky)
- pečlivě vypracuje domácí úkoly
- včas požádá o pomoc při řešení výukových problémů

2. období: po ukončení 5. ročníku žák:

- čte s porozuměním (nahlas i potichu), orientuje se v textu
- vybírá z textu základní informace, rozliší podstatné a nepodstatné informace
- rozumí probíraným odborným termínům, symbolům a značkám, správně je používá
- pracuje podle ústních i písemných instrukcí
- spolupracuje ve dvojici i ve skupině
- zhodnotí vlastní výsledky učení (míru splnění zadaných úkolů, individuální pokrok)
- pravidelně se připravuje na výuku, a tak předchází výukovým problémům
- vhodnou formou požádá o pomoc při řešení výukových problémů

■ Kompetence k řešení problémů

1. stupeň:

1. období: po ukončení 3. ročníku žák:

- snaží se problémům předcházet (správným chováním k vyučujícím i spolužákům, kvalitní přípravou na vyučování)
- popíše jednoduchý problém (vlastní nebo ostatních žáků) a navrhne způsob jeho řešení
- při řešení problémů spolupracuje ve dvojici, neprosazuje své zájmy na úkor ostatních
- zeptá se na to, čemu nerozumí a slušnou formou požádá o pomoc
- adekvátním způsobem se zapojuje do školních aktivit

2. období: po ukončení 5. ročníku žák:

- identifikuje vlastní problémy při osvojování učiva, vhodnou formou požádá o pomoc vyučující i spolužáky
- řeší problémy včas, postupně a s rozvahou
- u jednoduchých problémů hledá jejich příčiny a navrhuje více možností řešení
- všímá si problémů druhých a vhodným způsobem nabízí pomoc
- při řešení problémů účelně spolupracuje ve dvojici i ve skupině
- aktivně se zapojuje do diskuze, v diskuzi vhodnou formou obhájí vlastní názor a respektuje názory ostatních

■ Kompetence komunikativní

1. stupeň:

1. období: po ukončení 3. ročníku žák:

- odstranil špatnou výslovnost přetrvávající z předškolního věku, osvojil si správnou výslovnost všech hlásek
- chápe význam slov; třídí slova podle významu
- osvojil si přiměřenou slovní zásobu a aktivně ji využívá v komunikaci se spolužáky i pedagogy
- tvoří formálně i obsahově správné věty (tvary slov, pořádek slov ve větě apod.)
- zbavil se ostychu z vlastního mluveného projevu před spolužáky
- zvládá základní komunikační dovednosti (žádost, omluva, krátké vyprávění v jednoduchých větách, střídání role mluvčího a posluchače v rozhovoru)
- dramatizuje krátký příběh
- rozumí základním formám nonverbální komunikace a sám je správně používá (gesta, mimika)

2. období: po ukončení 5. ročníku žák:

- zvládá samostatný delší mluvený projev, v ústní komunikaci se vyjadřuje přesně a srozumitelně
- v komunikaci používá formálně i obsahově správné rozvitě věty a souvětí
- zvládá komunikaci ve skupině, zapojuje se do diskuze
- v diskusi vyslechne odlišný názor a respektuje ho; vlastní názory hájí klidnou a rozumnou argumentací
- popíše jednoduchý pracovní postup, používá osvojené odborné termíny
- má osvojeny základní formy konverzace v různých společenských situacích
- ovládá základy písemné komunikace (adresa, pozdrav, zpráva, blahopřání, dopis)
- umí přivolat pomoc v krizových situacích; správně a zodpovědně využívá tísňová volání

■ Kompetence sociální a personální

1. stupeň:

1. období: po ukončení 3. ročníku žák:

- adaptoval se na školní prostředí a změny denního režimu
- respektuje základní pravidla slušného chování ve vztahu k vyučujícím, spolužákům, zaměstnancům školy
- chová se správně v různých společenských situacích; nejen ve škole, ale i při mimoškolních akcích
- při práci respektuje dohodnutá pravidla
- je tolerantní k chybám spolužáků, snaží se jim podle svých možností pomoci
- provádí jednoduché sebehodnocení (určí míru splnění úkolu, hledá příčiny úspěchu či neúspěchu)

2. období: po ukončení 5. ročníku žák:

- respektuje pravidla chování daná školním řádem, vnitřním řádem školy a pravidly práce v odborných učebnách
- rozpozná nevhodné chování a navrhuje účinná výchovná opatření
- snaží se objektivně hodnotit svoji práci (individuální pokrok i míru splnění požadavků)
- účinně spolupracuje ve dvojici i ve skupině, nesnaží se prosazovat své zájmy na úkor ostatních členů skupiny
- hodnotí práci členů skupiny a jejich přínos pro práci celé skupiny s tolerancí a empatií
- toleruje rozdílné možnosti ostatních žáků při osvojování učiva
- přiznává právo na omyl nejen sobě, ale i vyučujícím a spolužákům
- rozdílné znalosti a dovednosti členů skupiny oceňuje jako výhodu při plnění zadaných úkolů, ne jako překážku
- rozpozná, kdy někdo druhý potřebuje pomoc, vhodnou formou nabídne přiměřenou pomoc

■ Kompetence občanské

1. stupeň:

1. období: po ukončení 3. ročníku žák:

- řídí se základními pravidly soužití ve škole
- chová se pěkně ke všem spolužákům bez ohledu na jejich etnický původ, národnost, sociokulturní zázemí a individuální možnosti při plnění školních úkolů
- respektuje autoritu učitele, chová se s úctou ke všem zaměstnancům školy
- respektuje pravidla slušného chování i při mimoškolních akcích
- pečuje o školní pomůcky, chrání svůj vlastní majetek i majetek školy
- je odpovědný za plnění školních povinností, snaží se dosahovat co nejlepších výsledků
- chrání své zdraví, dodržuje základní hygienické zásady a pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- chrání své bezpečí při setkání s neznámými lidmi

2. období: po ukončení 5. ročníku žák:

- dodržuje pravidla chování stanovená školním řádem a vnitřním řádem školy ve škole i při mimoškolních akcích; zná práva a povinnosti žáka
- je odpovědný za plnění svých povinností, přijímá důsledky jejich neplnění
- rozpozná nevhodné chování (vlastní i spolužáků), navrhuje vhodná a účinná výchovná opatření
- odmítá projevy jakékoli nesnášenlivosti
- navazuje a udržuje přátelské vztahy založené na respektu, toleranci a empatii
- chrání své zdraví dodržováním zásad ochrany zdraví, prevence úrazů a zdravého životního stylu
- dodržuje zásady práce v učebnách odborných předmětů, řídí se zásadami bezpečnosti a hygieny práce
- poskytne první pomoc s využitím příruční lékárničky (dle svých možností)
- respektuje pokyny kompetentních osob v krizových a život ohrožujících situacích, zodpovědně využívá možnosti tísňového volání
- pečuje o estetické a zdravé prostředí ve třídě a ve škole, třídí odpad

■ Kompetence pracovní

1. stupeň:

1. období: po ukončení 3. ročníku žák:

- pracuje podle ústních instrukcí nebo ukázkové práce, zapojuje vlastní fantazii
- správně pojmenuje použitý materiál a pomůcky pro jeho zpracování
- dodržuje daný pracovní postup
- soustředí se na práci, dokončí výrobek, snaží se o co nejlepší výsledek dle svých možností
- při práci dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- organizuje své pracovní místo tak, aby byly vyloučeny rušivé podněty

2. období: po ukončení 5. ročníku žák:

- pracuje podle ústních i písemných instrukcí a jednoduchého návodu
- popíše vlastnosti použitých materiálů, funkci nástrojů, náradí a pomůcek
- vybírá si vhodné pomůcky pro zpracování daného materiálu
- důsledně dodržuje pracovní postup
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce
- spolupracuje ve dvojici a ve skupině
- zhodnotí výsledky své práce i práci ostatních členů skupiny (včetně osobního přínosu pro práci skupiny)
- váží si každé poctivé práce a chrání její výsledky
- orientuje se ve vybavení příruční lékárničky, ošetří drobná poranění

■ Kompetence digitální

1. stupeň:

1. období: po ukončení 3. ročníku žák:

- zvládá základní hygienické návyky spojené s požíváním digitálních technologií
- po dokončení práce s digitálními technologiemi provede relaxační protahovací cviky podle vzoru nebo návodu
- pracuje podle obsahově přiměřeného videonávodu
- využívá známé aplikace k usnadnění práce a k učení
- rozpozná rizika nadužívání digitálních technologií

2. období: po ukončení 5. ročníku žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, známé aplikace a služby
- čte s porozuměním přiměřeně náročné elektronické texty
- využívá vybrané formy elektronické komunikace
- při komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky
- vyhledává a kriticky posuzuje obsahově a rozsahově přiměřená data a informace
- využívá digitální technologie k usnadnění práce a řešení problémů
- rozpozná situace ohrožující digitální zařízení a data
- rozpozná situaci s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních

III. 3. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovně vzdělávacími strategiemi jsou způsoby, kterými rozvíjíme jednotlivé klíčové kompetence; jsou to cesty, jakými chceme dosáhnout cíle.

Při rozvoji klíčových kompetencí škola uplatňuje tyto postupy:

- respektování individuálních potřeb žáků
- stanovení splnitelných cílů a forem práce respektujících schopnosti a aktuální zdravotní stav žáků
- důraz na důkladné procvičení učiva a propojení osvojených poznatků s jejich praktickým využitím

STRATEGIE VEDOUCÍ K UTVÁŘENÍ A ROZVÍJENÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

■ Kompetence k učení

„být motivovaný k učení, osvojit si potřebné dovednosti k učení a být zodpovědný za své vzdělávání“

- snažíme se poskytnout žákům pocit úspěchu tím, že vědomě navozujeme situace, ve kterých může být žák úspěšný a prožít pocit radosti z osobního přínosu pro práci skupiny
- při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace
- oceňujeme každou iniciativu žáků, každý samostatně projevený zájem o učivo
- společně s žáky hledáme návod, jak pokračovat ve vzdělávání, jak odstranit nedostatky
- hodnotíme nejen míru splnění požadavků, ale také individuální pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi
- rozlišujeme základní a rozšiřující učivo, přihlížíme k individuálním možnostem každého žáka
- učíme žáky sebehodnocení - poznávání vlastních pokroků a problémů při osvojování učiva
- připravujeme žáky na celoživotní vzdělávání: učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace ze všech možných dostupných zdrojů
- učíme žáky orientovat se v textu, vybírat klíčové informace a zpracovat je do přehledných poznámek
- učíme žáky využívat výpočetní techniku jako zdroj informací; vedeme žáky k odpovědnému přístupu k výběru informací z internetu
- učíme žáky rozumět základním odborným termínům, znakům a symbolům a aktivně je používat

- zaměřujeme se na osvojení „aktivních dovedností“, předmětem hodnocení není zapamatování a reprodukce poznatků, ale hlavně jejich pochopení a použití v praxi
- snažíme se, aby žáci získávali nové znalosti a dovednosti díky své aktivní práci a nejen předáváním již hotových faktů - díky tomu si je nejen lépe zapamatují, ale také je lépe využijí v praxi
- žákům zadáváme úkoly prakticky využitelné v jejich každodenním životě
- učíme žáky logicky propojovat znalosti, dovednosti a postoje získané v různých vyučovacích předmětech
- učíme práci s chybou
- vysvětlujeme žákům význam vzdělání pro profesní uplatnění

■ Kompetence k řešení problémů

„nebát se problémů, umět problémům předcházet, osvojit si základní dovednosti pro řešení problémů“

- učíme žáky nebát se problémů, učíme žáky chápat problémy jako výzvu, ne jako hrozbu
- učíme žáky poznat své vlastní problémy při osvojování učiva, popsat je, svěřit se s nimi a požádat o radu
- vedeme žáky k poznání, že požádat o pomoc není ostuda, pokud žák požádá vhodnou formou
- nabízíme možnosti řešení problému, ale ponecháváme žákům vlastní odpovědnost za jejich vyřešení
- učíme žáky nést odpovědnost za následky svých rozhodnutí při řešení problémů
- seznamujeme žáky s možnostmi odborné pomoci při řešení závažných problémů, rozvíjíme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- učíme žáky samostatně řešit běžné životní situace (pomocí praktických problémových úloh a situačních scének, jejichž řešením si upevňují a prohlubují osvojené učivo)
- neustále monitorujeme, jak žáci zvládají řešení problémů
- učíme žáky, jak některým problémům předcházet - učíme je plánovat domácí přípravu, rozvíjíme základní dovednosti potřebné k učení, učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby byly vyloučeny rušivé podněty

■ Kompetence komunikativní

„osvojit si základní komunikační dovednosti a užívat je v různých společenských situacích“

- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace, netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy v komunikaci a chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky různých věkových kategorií
- učíme žáky volit vhodné formy komunikace v různých životních situacích (s vrstevníky, rodiči, učiteli, v obchodě, na úřadech a v krizových a život ohrožujících situacích)
- učíme žáky respektovat základní pravidla komunikace (střídání role posluchače a mluvčího, respektování jiných názorů a obhajoba vlastních názorů pomocí rozumné a klidné argumentace)
- učíme žáky porozumět nonverbální komunikaci
- učíme žáky základům asertivní komunikace
- učíme žáky všem formám písemné komunikace
- učíme žáky jasnému a srozumitelnému vyjadřování při popisu věcí i výsledků pozorování a experimentů
- rozvíjíme slovní zásobu žáků
- rozvíjíme schopnost samostatného delšího mluveného projevu (formou různých referátů a prezentací)

■ Kompetence sociální a personální

„spolupracovat v týmu, hodnotit svoji práci i práci týmu, chovat se zodpovědně a být citlivý k potřebám jiných lidí“

- záměrně vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují; učíme žáky vnímat spolupráci lidí s rozdílnými schopnostmi a zájmy ne jako překážku, ale jako výhodu při plnění zadaných úkolů
- učíme žáky vycítit, kdy někdo druhý potřebuje pomoc a umět mu ji vhodnou formou nabídnout
- učíme žáky prožívat pocit radosti z poskytnuté pomoci
- učíme žáky ocenit poskytnutou pomoc a poděkovat za ni
- netolerujeme nekomarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- učíme žáky spolupracovat v týmech, rozvíjíme schopnosti žáků zastávat v týmu různé role
- rozvíjíme u žáků schopnost citlivě hodnotit práci členů týmu a zhodnotit svůj přínos pro práci skupiny
- učíme žáky tolerovat rozdílné možnosti ostatních žáků při osvojování učiva, přiznat právo na omyl respektovat různé formy práce s ohledem na individuální možnosti každého žáka
- budujeme zdravé sebevědomí, rozvíjíme seberegulaci činností a chování žáků na základě jejich sebepoznání
- vedeme žáky k osvojování základních mravních hodnot v rodině i ve společnosti
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi

■ Kompetence občanské

„respektovat pravidla soužití, znát svá práva a povinnosti, být zodpovědný za své zdraví“

- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel chování stanovených školním řádem ve škole i při mimoškolních akcích; vedeme žáky k pochopení nutnosti stanovení pravidel a jejich respektování
- umožňujeme žákům stanovit si vlastní rozumná pravidla pro život třídy
- učíme žáky respektovat autority
- učíme žáky navazovat a rozvíjet přátelské vztahy založené na respektu, toleranci a empatii bez ohledu na etnický původ, národnost, pohlaví, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav a věk
- netolerujeme sociálně patologické projevy chování (šikana, zneužívání návykových látek, kriminalita mládeže)
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- učíme žáky rozpoznávat nevhodné chování a uvědomovat si jeho možné důsledky
- nabízíme žákům vhodné volnočasové aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- prakticky nacvičujeme vhodné chování v různých společenských situacích
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví i zdraví ostatních lidí
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí jako základní podmínky zdravého života
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce
- učíme žáky adekvátně reagovat v krizových a život ohrožujících situacích - umět přivolat pomoc, řídit se pokyny kompetentních osob a dle svých možností poskytnout první pomoc
- učíme žáky základním technikám:
 - odmítání návykových látek
 - obrany před psychickým a fyzickým zneužíváním
 - jednání s neznámými lidmi a agresivními jedinci
 - ochrany před patologickým hráčstvím
- seznamujeme žáky s právy dítěte a se základními lidskými právy a povinnostmi občana
- učíme děti využívat služby pomáhajících organizací v případě, že jsou jejich práva porušována

■ Kompetence pracovní

„osvojit si základní pracovní dovednosti, mít kladný vztah k práci, zvolit si vhodné povolání“

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vedeme žáky k úctě ke každé poctivé práci

- práci nikdy netrestáme
- vedeme žáky k odpovědnosti za plnění svých pracovních povinností
- vedeme žáky ke snaze odvést maximální výkon dle svých možností
- kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme (přihlížíme k individuálním možnostem žáka, oceňujeme snahu)
- rozvíjíme hrubou i jemnou motoriku, koncentraci na pracovní výkon a pracovní výdrž
- učíme žáky pracovat podle ústních i písemných instrukcí, plánu či schématu
- seznamujeme žáky s vlastnostmi různých materiálů a funkcí pracovního nářadí; učíme je volit vhodný materiál a nářadí pro realizaci vlastního pracovního záměru
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce
- vedeme žáky k dodržování pracovních postupů
- seznamujeme žáky s různými profesemi, vysvětlujeme jim význam úspěšného pracovního uplatnění v jejich dalším životě
- seznamujeme žáky s právy a povinnostmi zaměstnance podle Zákoníku práce
- učíme žáky pravidlům účinné spolupráce

Kompetence digitální

"používat digitální technologie v běžném životě i při výuce, uvědomovat si rizika, chovat se bezpečně a eticky"

- vedeme žáky k samostatnému ovládnutí běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb
- umožňujeme žákům využívat digitální zařízení při vyučování
- vedeme žáky k možnosti využívání digitálních technologií ve všech vyučovacích předmětech při prezenční i distanční výuce
- podporujeme samostatné rozhodování, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít
- podporujeme využívání digitálních technologií k získávání dat a informací a zároveň k jejich kritickému posouzení
- vedeme žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu a k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
- podporujeme využívání digitálních technologií k usnadnění práce, zautomatizování rutinní činnosti, zefektivnění či zjednodušení pracovních postupů a zkvalitnění výsledků práce
- přibližujeme žákům význam digitálních technologií pro společnost
- seznamujeme žáky s novými technologiemi a vedeme je ke kritickému hodnocení jejich přínosu
- vedeme žáky k uvědomění si rizik využívání digitálních technologií
- vedeme žáky k respektování bezpečnosti a ochrany dat při využívání digitálních technologií
- dbáme na to, aby si žáci uvědomovali možná zdravotní rizika při práci s digitálními technologiemi
- vedeme žáky k etickému chování při spolupráci, komunikaci a sdílení dat v digitálním prostředí

III. 4. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Poskytování podpůrných opatření je bezplatné.

Podpůrná opatření se člení do 5 stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření 1. stupně realizuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory. Podpůrná opatření 2. – 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti rodičů nebo zákonného zástupce žáka zpracuje škola pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními 2. – 5. stupně individuální vzdělávací plán. Kritériem hodnocení výsledků

práce ve škole se potom u těchto žáků stává plnění individuálního plánu. Tak ještě důsledněji respektujeme potřeby každého žáka.

Škola má vynikající podmínky pro poskytování všech stupňů podpůrných opatření. Škola je vybavena pestrými nabídkou kompenzačních a rehabilitačních pomůcek a pracují zde zkušení pedagogové erudovaní v oblasti speciální pedagogiky.

Při vzdělávání i výchově klademe důraz na **individuální přístup** ke každému žákovi – respektujeme všechna omezení vyplývající z charakteru postižení nebo zdravotního oslabení žáka, poskytujeme doporučená podpůrná opatření. Volíme takové úkoly, metody a tempo práce, aby každý žák mohl zažít pocit úspěchu a radost z osobního přínosu pro práci skupiny.

Samozřejmostí je taktní hodnocení - oceňujeme každý individuální pokrok žáka, povzbuzujeme k dalším, ještě lepším výkonům a jako součást hodnocení poskytujeme návod, jak odstranit nedostatky.

Kvalitu výuky a výchovy žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními zvyšujeme poskytováním dalších služeb:

- Plně respektujeme speciální vzdělávací potřeby žáků.

Na základě doporučení školského poradenského zařízení a s ohledem na prostorové, personální a finanční podmínky školy jsou v jednotlivých vyučovacích předmětech a v předmětech speciálně pedagogické péče realizovány doporučené speciálně pedagogické postupy (zaměřené např. na kompenzaci zdravotního oslabení, prevenci či nápravu specifických poruch učení apod.). Předměty jsou zajišťovány kvalifikovanými speciálními pedagogy.

Samostatným předmětem speciálně pedagogické péče je v případě základní školy logopedické řečová výchova.

Řečová výchova je samostatným klasifikovaným předmětem, povinným pro všechny žáky.

Úkolem řečové výchovy je:

- rozvíjet a podporovat spontaneitu řečového projevu v konkrétních situacích
- primárně rozvíjet slovní zásobu a mluvní pohotovost, následně pak upravovat formální stránku řeči
- zaměřit se na rozvoj smyslového vnímání a motoriky
- provádět individuální nápravu vad výslovnosti (nápravu provádí plně kvalifikovaný logoped)
- rozvíjet čtenářské dovednosti, pracovat s textem

- Zapojení **asistentů pedagoga** a **osobních asistentů** do vzdělávacího a výchovného procesu umožňuje ještě větší respektování individuálních potřeb žáka.

- Kvalifikovaná pracovnice provádí s dětmi **zdravotní tělesnou výchovu**. Škola je dobře vybavena rehabilitačními pomůckami, včetně **vířivé vany** a **rehabilitačního bazénu s posuvným dnem**, vyšší teplotou vody a protiproudem.

- Žákům poskytujeme **intenzivní logopedickou péči** vedenou plně kvalifikovanou logopedkou. (ve školním učebním plánu jsme věnovali všechny hodiny disponibilní časové dotace předmětu „řečová výchova“).

- Škola se snaží pro žáky zajistit odborně prováděnou **kanisterapii**.

- K relaxaci i multisenzoriální stimulaci žáků používáme speciální místnost, tzv. **snoezelen**.

- **Kombinovanou saunu** užíváme k relaxaci a otužování dětí (se souhlasem lékaře).

- Žáci, kteří mají narušenou motoriku a nemohou psát, mají **ve třídě vlastní počítač** s řadou výukových programů. Ve škole jsou k dispozici také **tablety**. Využíváme je k práci s výukovými programy
- Jsme ochotni se zabývat podněty žáků, které nám mohou sdělit nejen přímo, ale i anonymně prostřednictvím **schránky důvěry**.
- **Výchovný poradce** školy řeší výchovné problémy žáků. Závažná porušení školního řádu řeší tzv. **výchovné komise**, kterých se kromě výchovného poradce účastní třídní učitel a ostatní vyučující žáka, rodiče, zástupce vedení školy a odboru sociálně právní ochrany dětí, psycholog SPC i samotný žák.
- Součástí školy je **speciálně pedagogické centrum**, které nabízí rodičům **poradenské služby** při řešení výukových i výchovných problémů jejich dětí, doporučuje **rehabilitační a kompenzační pomůcky**, pomáhá žákům zvládat výukové problémy pomocí **speciálních výukových programů**.
- Poradenské služby poskytuje také **pedagogicko - psychologická poradna**, která se nachází přímo v budově školy.

III. 5. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Realizace průřezových témat probíhá těmito způsoby:

- **jako součást učiva některého vyučovacího předmětu**
 - v přehledu je uveden: - vyučovací předmět
 - ročník
 - učivo, jehož prostřednictvím se průřezové téma realizuje
- **jako krátkodobý nebo dlouhodobý projekt**
 - projekty jsou v přehledu vyznačeny modrou barvou; u krátkodobých projektů je uveden ročník, ve kterém se projekt uskuteční
 - u projektů uvádíme i jeho zaměření a navrhovaný obsah (obsah se může změnit, protože děti mají právo obsah projektů aktivně ovlivňovat)

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. osobnostní rozvoj

1. a) rozvoj schopností poznávání

- rozvoj smyslového vnímání	<u>řečová výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - zraková diferenciacie - obrazce shodné, rozdílné, podobné a osově symetrické - vyhledávání písmen a číslic v textu - rozlišování tvarově podobných písmen a číslic - sluchová diferenciacie - rozlišování zvuků - rozlišování podobně znějících slabik a slov - rozvoj fonemického sluchu; - určování první a poslední hlásky slov - třídění obrázků podle počáteční hlásky slov - analyticko-syntetické činnosti - rozklad slov na slabiky a na hlásky - skládání slov ze slabik a z hlásek - hranice slov, určování počtu slov ve větě - hmatová diferenciacie
-----------------------------	---

	<p>- hry, určování předmětů a osob podle hmatu</p>
- cvičení koncentrace pozornosti	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjíme koncentraci na práci dle individuálních možností - organizujeme práci tak, aby byly vyloučeny rušivé podněty <p><u>řečová výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení zaměřená na rozvoj koncentrace pozornosti
- cvičení jednotlivých typů paměti (zraková, sluchová, hmatová)	<p><u>řečová výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení paměti: - zraková, sluchová, hmatová <ul style="list-style-type: none"> - multisenzoriální přístup k zapamatování - krátkodobá, střednědobá a dlouhodobá
- rozvoj dovedností potřebných k učení	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vedeme žáky k odpovědnosti za plnění školních povinností - učíme žáky vyhledávat informace z různých zdrojů a hodnotit jejich věrohodnost - učíme žáky plánovat a organizovat vlastní vzdělávací činnosti <p><u>řečová výchova 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - čtení s porozuměním - odpovědi na otázky k textu, vyprávění obsahu textu - orientace v textu, členění textů - vyhledávání základních informací v textu, v učebnici <p><u>český jazyk 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - četba jako zdroj informací - čtení textů s porozuměním (tiché i hlasité čtení) - orientace v textu, členění textu (nadpis, článek, řádek, odstavec) - vyhledávání odpovědí na otázky <p><u>český jazyk 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání informací v odborném textu (z více zdrojů) <p><u>anglický jazyk 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce se slovníkem - vyhledávání informací v textu (porozumění textu) - porozumění anglickým pokynům k práci <p><u>matematika 2. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odhady a měření délky, objemu, času - vytváření tabulek a schémat - pozorování závislostí <p><u>matematika 3. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odhady výsledků a jejich ověřování výpočtem - práce s chybou, kontrola výpočtů - práce s kalkulačkou, provádění kontroly <p><u>matematika 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání, sběr a třídění dat <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání dat z různých zdrojů (literatura, internet, tabulky, diagramy) - zaznamenání dat do diagramů a tabulek - třídění dat podle různých kritérií - diagram <ul style="list-style-type: none"> - čtení diagramu zjišťování údajů z diagramu, - sestavení jednoduchého diagramu - jednoduché praktické slovní úlohy a problémy <ul style="list-style-type: none"> - úlohy pro rozvoj logického myšlení, kvízy, hádanky <p><u>matematika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj prostorové představivosti - slovní úlohy na rozvoj logického úsudku <p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s výukovými programy (práce podle pokynů)

<p>- rozvoj dovedností potřebných k učení</p>	<p>vyučujícího, postupné osvojování algoritmů práce) - vyhledávání informací na internetu (vyhledávací stránky, hledání pomocí klíčových slov, oblíbené internetové adresy a seznámení s jejich obsahem, hodnocení věrohodnosti sdělení na internetu)</p> <p><u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - jednoduchá pozorování, experimenty a měření - příprava potřebného vybavení - plánování postupu pokusu nebo měření - vyhodnocení pozorování, pokusu, měření</p> <p><u>přírodověda 4. – 5. ročník: součást učiva</u> - práce s klíči k určování rostlin a živočichů, atlasy, encyklopediemi a internetem</p> <p><u>pracovní vyučování 4. – 5. ročník: součást učiva</u> - práce podle psaného nebo slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu</p>
<p>- řešení problémů</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u> praktický nácvik těchto dovedností: - identifikace překážek v učení - předcházení problémům, pravidelná příprava na vyučování - plánování a organizace přípravy na vyučování - organizace pracovního místa - řešení problémů (nabízíme pomoc při řešení problémů, ale necháváme na žácích odpovědnost za jejich vyřešení) - žádost o pomoc (nácvik komunikace v situač. scénkách) - odpovědnost za plnění povinností</p>

1. b) sebepoznání a sebepojetí

<p>- já jako zdroj informací o sobě - moje psychika (vlastnosti, schopnosti, zájmy, cíle, hodnoty) - moje chování - moje učení - moje vztahy k druhým lidem</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u> - sebehodnocení žáci hodnotí: - své chování - své zájmy - své schopnosti, znalosti a praktické dovednosti - své výsledky učení, včetně individuálního pokroku - svůj přínos pro práci skupiny - svůj vztah ke spolužákům, pedagogům a ostatním zaměstnancům školy v diskuzi s vyučujícím a spolužáky: - vyhodnocují výsledky sebehodnocení - určují příčiny úspěchů i problémů - hledají možnosti řešení výukových obtíží a konfliktních situací ve škole</p> <p><u>výtvarná výchova 1. – 5.. ročník: součást učiva</u> <u>pracovní vyučování 1. – 5.. ročník: součást učiva</u> - hodnocení vlastních prací (co se mi povedlo, co jsem se naučil, co musím zlepšit, můj přínos pro práci skupiny)</p>
<p>- druzí jako zdroj informací o mě - jak mě vidí lidé okolo mě - vztah druhých lidí ke mně</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech: citlivé hodnocení práce ostatních</u> žáci se učí citlivě hodnotit práci a chování ostatních žáků, při tom si osvojují tyto dovednosti a postoje: - respektovat rozdílnou úroveň schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - tolerovat různou obtížnost zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků</p>

<p>- druzí jako zdroj informací o mě</p> <ul style="list-style-type: none"> - jak mě vidí lidé okolo mě - vztah druhých lidí ke mně 	<ul style="list-style-type: none"> - používat vhodné komunikační prostředky tak, aby se při hodnocení nedotkli citů a důstojnosti hodnoceného člověka - schopnost vcítit se do hodnoceného člověka; rozhodnout, které problémy není vhodné řešit před všemi spolužáky, ale je vhodnější je s pomocí vyučujícího řešit v soukromí - přiznat všem lidem právo na omyl <p><u>ve všech vyučovacích předmětech: citlivé hodnocení práce ostatních</u></p> <p>žáci hodnotí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chování - schopnosti, znalosti a praktické dovednosti - přínos jedince pro práci skupiny - výsledky učení, včetně individuálního pokroku - vztah ke spolužákům, pedagogům a ostatním zaměstnancům školy <p>v diskuzi s vyučujícím a spolužáky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhodnocují výsledky hodnocení - určují příčiny úspěchů i problémů - hledají možnosti řešení výukových obtíží a konfliktních situací ve škole, nabízejí pomoc <p><u>výtvarná výchova 1. – 5.. ročník: součást učiva</u> <u>pracovní vyučování 1. – 5.. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tolerantní a empatické hodnocení prací ostatních žáků (co se jim povedlo, co se naučili, co musí zlepšit, jejich přínos pro práci skupiny)
---	--

1. c) seberegulace a sebeorganizace

<ul style="list-style-type: none"> - cvičení sebekontroly a sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <p>vedeme žáky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - k respektování základních pravidel slušného chování - ke klidnému řešení konfliktních a problémových situací - ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - ke klidné komunikaci a rozumné argumentaci
<ul style="list-style-type: none"> - cvičení vůle a pracovní výdrže 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - motivujeme žáky: <ul style="list-style-type: none"> - k dokončení zadané práce - k překonávání překážek (včetně dovednosti požádat vhodnou formou o pomoc) - k odpovědnosti za kvalitu odvedené práce v rámci individuálních možností každého žáka - rozvíjíme koncentraci na pracovní výkon - zadáváme úkoly přiměřené náročnosti - každou dobře odvedenou práci pochválíme, oceňujeme snahu a individuální pokrok - učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby eliminovali zbytečné rušivé podněty - učíme žáky využívat spolupráce v týmu
<ul style="list-style-type: none"> - organizace vlastního času - organizace vlastního času 	<p><u>Na začátku školního roku jsou žáci seznamováni s nabídkou volnočasových aktivit ve škole i mimo školu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - motivujeme žáky k využití této nabídky aktivit - vysvětlujeme rodičům význam aktivního využití volného času jako prevence sociálně patologických jevů <p><u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - denní režim <p><u>výtvarná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> <u>pracovní vyučování 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - žáci si osvojují činnosti vhodné pro aktivní využití volného

	času (ruční práce, výtvarné techniky)
- plánování učení	<u>ve všech vyučovacích předmětech</u> - učíme žáky předcházet výukovým problémům vhodnou organizací a plánováním domácí přípravy na vyučování - učíme žáky včas a vhodnou formou požádat o pomoc

1. d) psychohygiena

- sociální dovednosti pro předcházení konfliktů v mezilidských vztazích	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> (hlavně prvouka, vlastivěda, řečová výchova, český jazyk a občanská výchova) - v situačních scénkách nacvičujeme vhodné chování v různých společenských situacích - vedeme žáky: - k respektování základních pravidel slušného chování - ke klidnému řešení konfliktních a problémových situací - ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - ke klidné komunikaci a rozumné argumentaci
- předcházení výukovým problémům	<u>ve všech vyučovacích předmětech</u> - rozvíjíme koncentraci na pracovní výkon - učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby eliminovali zbytečné rušivé podněty - zadáváme úkoly přiměřené náročnosti; rozlišujeme základní a rozšiřující učivo podle individuálních možností žáků - každé učivo dobře procvičíme a až po dostatečném osvojení učiva přistupujeme k dalšímu navazujícímu učivu - učíme žáky předcházet výukovým problémům vhodnou organizací a plánováním domácí přípravy na vyučování - učíme žáky včas a vhodnou formou požádat o pomoc při řešení výukových obtíží - vedeme žáky k odpovědnosti za kvalitu odvedené práce v rámci individuálních možností každého žáka - učíme žáky využívat spolupráce v týmu - motivujeme žáky k učení: každou dobře odvedenou práci pochválíme, oceňujeme snahu a individuální pokrok
- relaxační techniky	<u>řečová výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - relaxační cvičení <u>tělesná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - relaxační a kompenzační cvičení
- aktivní využití volného času jako prostředek psychohygieny:	- viz tematický okruh osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času

1. e) kreativita

- rozvoj fantazie	<u>český jazyk 4. – 5. ročník: součást učiva</u> - slohové práce na dané i volné téma (popis, vyprávění) <u>český jazyk 5. ročník: součást učiva</u> - kreativní práce s literárním textem, dramatizace - vytváření čtenářského deníku (uplatnění kreativity při zpracování čtenářského deníku)
- rozvoj fantazie	<u>výtvarná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> <u>pracovní vyučování 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - práce na volné téma - volba vhodných výtvarných postupů, materiálů a pomůcek pro realizaci záměru

<ul style="list-style-type: none"> - kreativita při řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> - hledání více možností řešení problémů - schopnost vidět věci z různých úhlů pohledu 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - učíme prostřednictvím problémových situací: <ul style="list-style-type: none"> a) žákům (skupině žáků) předložíme problém, „krok po kroku“ (případně pomocí návodných otázek) vedeme žáky k jeho řešení a žáci tak získávají nové poznatky b) již probrané učivo procvičujeme řešením problémů - podporujeme různé přijatelné formy řešení problémů - hledáme více alternativních řešení běžných životních situací - podporujeme diskusi nad problémem ve skupině - učíme žáky tolerovat názory ostatních a vidět problém z různých úhlů pohledu
<ul style="list-style-type: none"> - tvořivost a empatie v mezilidských vztazích 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - okamžitě řešíme problémy ve vztazích mezi žáky, žáky a pedagogy, žáky a ostatními zaměstnanci školy - diskutujeme o více možných řešeních mezilidských vztahů a hledáme ta nejvhodnější - učíme vidět mezilidské vztahy z více úhlů pohledu - očima všech účastníků

2. sociální rozvoj

2. a) poznávací schopnosti

<ul style="list-style-type: none"> - vzájemné poznávání členů skupiny <ul style="list-style-type: none"> - jací jsme, naše vlastnosti, schopnosti, zájmy a cíle - hledání možností čím se mohou odlišní lidé navzájem obohatit, čím může každý ze žáků přispět k úspěšné práci ve skupině (odlišnost jako výhoda, ne jako překážka) 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce ve dvojicích a ve skupině, zastávání různých rolí ve skupině = prostředek sebepoznávání a vzájemného poznávání <ul style="list-style-type: none"> - co umím já a co ti druzí (schopnosti, znalosti a dovednosti) - moje pozice ve skupině, pozice těch druhých - čím mohu být skupině prospěšný já a čím ti druzí - zadáváme žákům takové úkoly, kde se vzájemně potřebují, kde každý může zažít pocit úspěchu a ocenění ze strany ostatních členů skupiny - vedeme žáky k poznání, že spoluprací členů skupiny, kde každý umí něco jiného, lze snáze dosáhnout cíle
---	--

2. b) mezilidské vztahy

<ul style="list-style-type: none"> - základy slušného chování, respektování daných pravidel (školní řád a vnitřní řád školy, společenské normy a zákony) - dobré vztahy mezi lidmi 	<p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nebezpečí kyberšikany (praktické příklady) <p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina, postavení jedince v rodině, role a vzájemné vztahy členů rodiny - příbuzenské a mezigenerační vztahy - chování lidí, vlastnosti lidí - výchova k toleranci a respektování ostatních lidí - pravidla slušného chování <p><u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soužití lidí - mezilidské vztahy, chování lidí - pomoc nemocným, výchova k toleranci a ohleduplnosti - principy demokracie <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidla slušného chování - výchova k toleranci, ohleduplnosti a empatii
--	---

<p>- dobré vztahy mezi lidmi</p>	<p><u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - partnerství a rodičovství - výchova k toleranci k odlišné sexuální orientaci <p><u>tělesná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hry pro rozvoj sociálních vztahů - respektování domluvených pravidel, fair play
<p>- empatie v mezilidských vztazích</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podporujeme a rozvíjíme vztahy založené na empatii, respektu, podpoře a pomoci bez ohledu na pohlaví, národnost, rasu, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav a věk - zařazujeme hry na rozvoj vzájemného poznávání a porozumění - netolerujeme projevy jakékoli nesnášenlivosti - vedeme žáky ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - učíme žáky respektovat rozdílnou úroveň schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - učíme žáky tolerovat různou obtížnost zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků <p><u>výtvarná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <p><u>pracovní vyučování 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <p><u>tělesná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - empatické a citlivé hodnocení prací a výkonů spolužáků - respekt a tolerance k individuálním dovednostem a možnostem každého žáka

2. c) komunikace

<p>- verbální komunikace</p> <p>- účinná komunikace</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jasná formulace komunikačního sdělení - respektování základních pravidel komunikace (střídání role mluvčího a posluchače) - respektování jiných názorů - obhajoba vlastních názorů pomocí klidné a rozumné argumentace <p><u>projektové vyučování 2. období 1. stupně (4. – 5. ročník)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentace výsledků projektového vyučování před spolužáky, pedagogy a ostatními zaměstnanci školy <p><u>český jazyk 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikační dovednosti - prosba, poděkování, omluva, blahopřání, pozdrav, oslovení <p><u>český jazyk 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní formy společenského styku <p><u>český jazyk 3. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dopis, adresa - vyplňování formulářů <p><u>český jazyk 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - společenský styk a jeho formy <ul style="list-style-type: none"> - žádost o informaci, podání informace - sdělení vlastních přání - pozdrav - pohlednice - dopis
---	--

<ul style="list-style-type: none">- verbální komunikace- účinná komunikace	<p><u>český jazyk 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- dopis- SMS zpráva- e-mail- tiskopisy: poštovní poukázky, průvodky, podací listky- vyjadřování v běžných komunikačních situacích <p><u>řečová výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- rozvoj formální i obsahové stránky komunikace (hlasová a artikulační cvičení, náprava vad výslovnosti, rozvoj slovní zásoby, stavba a intonace věty, samostatný mluvní projev)- práce podle pokynů (porozumění pokynům přiměřené náročnosti)- třídění slov podle významu, slova nadřazená a podřazená- rozhovor podle základních komunikačních pravidel (střídání role mluvčího a posluchače)- tvoření otázek a odpovědí- základní pravidla účinné komunikace (střídání role posluchače a mluvčího, obhajoba vlastních názorů pomocí klidné a rozumné argumentace, respektování odlišných názorů)- rozvoj mluvní pohotovosti <p><u>řečová výchova 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- stavba a intonace věty tázací a oznamovací- tvoření rozvitých vět a souvětí; pořádek slov ve větě- konverzační cvičení (konkrétní i smyšlené situace)- rozvoj mluvní pohotovosti- asociční cvičení - slovní stereotypy- rozvoj slovní zásoby - vymýšlení slov na dané téma, zdvořilost, dokončování vět a příběhu- popis dějového obrázku - užití rozvitých vět a souvětí- hádanky, křížovky, scrabble- vyprávění příběhu s dodržением dějové posloupnosti příběhu a charakteristikou hlavních postav- vyprávění vlastního zážitku- samostatný delší mluvený projev <p><u>anglický jazyk 3. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- jednoduché společenské fráze a jejich užívání- práce podle anglicky vyjádřených pokynů- jednoduchý dialog- rozvoj slovní zásoby, konverzace na dané téma <p><u>anglický jazyk 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- poslechové činnosti (porozumění, výslovnost)- porozumění anglickým pokynům k práci- jednoduchý dialog (porozumění, vlastní mluvní projev)- obměny vět- vlastní mluvní projev- jednoduchý písemný projev- rozvoj slovní zásoby, konverzace na dané téma <p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- základní způsoby komunikace a jejich praktický nácvik (e-mail, telefonování, SMS zprávy, sociální sítě)- bezpečná komunikace na internetu <p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- základy asertivní komunikace (osobní bezpečí, ochrana proti zneužívání) <p><u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none">- komunikace mezi lidmi
---	---

- verbální komunikace - účinná komunikace	<u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - pravidla účinné komunikace <u>tělesná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - osvojování odborně tělocvičné terminologie (rozvoj slovní zásoby)
- neverbální komunikace	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> - rozvíjíme schopnosti pozorování a porozumění neverbální komunikaci, pozorujeme a vyhodnocujeme prostředky neverbální komunikace v různých situacích: - gesta, mimika, postoj, vzhled člověka a co vyjadřují - řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem - řeč lidských skutků <u>tělesná výchova 3. – 5. ročník: součást učiva</u> využívání smluvených signálů při herních činnostech
- komunikace v různých společenských situacích	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> - prakticky nacvičujeme základní komunikační dovednosti (pozdrav, prosba, žádost, omluva, žádost o informaci, podání informace, vysvětlování, přesvědčování, vyjednávání, řešení konfliktů apod.) - podporujeme otevřenou a vstřícnou komunikaci - netolerujeme lhaní a nezdvořilé vyjadřování
- komunikace v mimořádných a život ohrožujících situacích	<u>prvouka 2. – 3. ročník: součást učiva</u> - přivolání pomoci v krizových situacích - tísňová volání, komunikace s operátory tísňových linek - komunikace s neznámými osobami <u>přírodověda 4. – 5. ročník: součást učiva</u> - důležitá telefonní čísla, nácvik přivolání pomoci - komunikace s operátory tísňových linek
- asertivní komunikace (komunikační obrana proti manipulaci)	<u>prvouka 1. a 3. ročník: součást učiva</u> - základy asertivní komunikace <u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - komunikace při reklamaci (praktický nácvik reklamace nekvalitního výrobku)

2. d) kooperace a kompetice

- základní sociální dovednosti pro spolupráci ve dvojici a ve skupině	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> - pravidelně rozvíjíme: a) spolupráci (práci ve dvojicích a ve skupině) b) soutěživost (zařazováním soutěží) - vybíráme takové soutěže, aby každý žák mohl zažít pocit úspěchu s ohledem na jeho individuální možnosti při skupinové práci i při soutěžích vedeme žáky: - k respektování základních pravidel slušného chování - ke klidnému řešení konfliktních a problémových situací - ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - k dovednosti zastávat ve skupině různé role - k respektování rozdílné úrovně schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - k tolerování různé obtížnosti zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků - k empatii - učíme žáky poznávat, kdy potřebuje spolužák pomoc a umět mu ji vhodnou formou nabídnout
---	--

<p>- základní komunikační dovednosti pro spolupráci ve dvojici a ve skupině</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> při skupinové práci i při soutěžích vedeme žáky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - k respektování základních pravidel rozhovoru (střídání role posluchače a mluvčího) - k respektování jiných názorů a obhajování vlastních názorů pomocí klidné a rozumné argumentaci - k přesnému a stručnému vyjadřování s využitím osvojených odborných termínů <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - pravidla účinné spolupráce</p> <p><u>tělesná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - hry vyžadující spolupráci hráčů (kooperace) - soutěže jednotlivců (kompetice) - soutěže družstev (kooperace i kompetice)</p>
---	--

3. morální rozvoj

3. a) řešení problémů a rozhodovací dovednosti

<p>- hodnoty, postoje, praktická etika</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sebehodnocení: žáci hodnotí: <ul style="list-style-type: none"> - své chování - své zájmy - své schopnosti, znalosti a praktické dovednosti - své výsledky učení, včetně individuálního pokroku - svůj přínos pro práci skupiny - svůj vztah ke spolužákům, pedagogům a ostatním zaměstnancům školy - v diskuzi s vyučujícím a spolužáky: <ul style="list-style-type: none"> - vyhodnocují výsledky sebehodnocení - určují příčiny úspěchů i problémů - hledají možnosti řešení výukových obtíží a konfliktních situací ve škole - hodnocení ostatních: žáci se učí citlivě hodnotit práci a chování ostatních žáků, při tom si osvojují tyto dovednosti a postoje: <ul style="list-style-type: none"> - respektovat rozdílnou úroveň schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - tolerovat různou obtížnost zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků - používat vhodné komunikační prostředky tak, aby se při hodnocení nedotkli citů a důstojnosti hodnoceného člověka - schopnost vcítit se do hodnoceného člověka - umět se rozhodnout, které problémy není vhodné řešit před všemi spolužáky, ale je vhodnější je s pomocí vyučujícího řešit v soukromí - přiznat všem lidem právo na omyl <p>žáci hodnotí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chování - schopnosti, znalosti a praktické dovednosti - přínos jedince pro práci skupiny - výsledky učení, včetně individuálního pokroku - vztah ke spolužákům, pedagogům a ostatním zaměstnancům školy
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - prostřednictvím sebehodnocení i hodnocení ostatních si žáci postupně vytvářejí povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování apod.
- řešení problémů v mezilidských vztazích	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> <ul style="list-style-type: none"> - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování - pomáháme žákům řešit aktuální problémy ve vztazích s vrstevníky i vyučujícími: <ul style="list-style-type: none"> - hledáním příčin konfliktů (z různých úhlů pohledu) - hledáním způsobů řešení konfliktů - zhodnocením možností předcházení dalším konfliktům - učíme žáky řešit problémy klidným způsobem s využitím vhodných komunikačních prostředků (verbální i neverbální komunikace)
- řešení učebních problémů	<u>ve všech vyučovacích předmětech</u> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjíme koncentraci na pracovní výkon - učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby eliminovali zbytečné rušivé podněty - zadáváme úkoly přiměřené náročnosti; rozlišujeme základní a rozšiřující učivo podle individuálních možností žáků - učíme žáky předcházet výukovým problémům vhodnou organizací a plánováním domácí přípravy na vyučování - vedeme žáky k odpovědnosti za kvalitu odvedené práce v rámci individuálních možností každého žáka - učíme žáky využívat spolupráce v týmu - motivujeme žáky k učení: každou dobře odvedenou práci pochválíme, oceňujeme snahu a individuální pokrok - každé učivo dobře procvičíme a až po dostatečném osvojení učiva přistupujeme k dalšímu navazujícímu učivu - učíme žáky včas a vhodnou formou požádat o pomoc při řešení výukových obtíží - nabízíme možnosti řešení výukových problémů, ale na žácích necháváme odpovědnost za jejich vyřešení

3. b) hodnoty, postoje, praktická etika

- rozhodování v eticky problematických situacích	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> <ul style="list-style-type: none"> - pomáháme žákům řešit aktuální problematické situace - o každé takové situaci se žáky diskutujeme, snažíme se umožnit žákům hodnocení situace z více úhlů pohledu a samostatné navrhování vhodného chování v dané situaci - od žáků vyžadujeme chování, jednání a rozhodování v eticky problematických situacích podle základních zásad odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti, respektu, tolerance a empatie
- pomáhající a prosociální chování	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> <ul style="list-style-type: none"> - prostředí školy nabízí denně řadu možností jak rozvíjet u žáků prosociální chování: <ul style="list-style-type: none"> - v každodenním kontaktu s různě postiženými spolužáky se děti zcela přirozenou cestou učí vycítit, kdy jejich kamarád potřebuje pomoc, vhodnou formou ji nabídnout a neočekávat protislužbu - učíme žáky na jedné straně prožívat pocit radosti z poskytnuté pomoci a na druhé straně poskytnutou pomoc ocenit - netolerujeme nekomarádské chování a odmítnutí pomoci

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. občanská společnost a škola

<ul style="list-style-type: none"> - demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování - vyučující, ostatní zaměstnanci školy a žáci navzájem respektují svá práva a chovají se k sobě ohleduplně - podporujeme přátelské vztahy mezi žáky založené na respektu, toleranci a empatii; podporujeme přátelské vztahy mezi žáky různých ročníků - žáci mají právo se svobodně vyjadřovat k veškerému školnímu dění, ale v diskuzi musí respektovat názory ostatních a svoje stanovisko obhajovat pomocí klidné a rozumné argumentace - vzdělávací obsah některých vyučovacích hodin mohou žáci aktivně ovlivňovat (výtvarná výchova, estetická výchova, hudební výchova a pracovní vyučování), ale pokud je to z organizačních důvodů nutné, musí se žák podříditi přání většiny - vyučující je pro žáky partnerem a rádcem - žáci musí respektovat autoritu pedagogů i ostatních zaměstnanců školy - žáci se mohou spolupodílet na vytváření pravidel života ve třídě a ve škole <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidla slušného chování - výchova k toleranci, ohleduplnosti a empatii - pravidla účinné spolupráce
<ul style="list-style-type: none"> - školní řád (práva a povinnosti žáků, rodičů a zaměstnanců školy) - vnitřní řád školy - pravidla práce v odborných učebnách - nutnost stanovení pravidel chování a jejich respektování 	<ul style="list-style-type: none"> - Na začátku každého školního roku jsou všichni žáci formou třídnické hodiny seznámeni se školním řádem a vnitřním řádem školy. Hlavní body školního řádu jsou opakovaně připomínány v návaznosti na hodnocení a sebehodnocení chování žáků - Rodiče mají možnost si přečíst školní řád ve škole. S nejdůležitějšími povinnostmi rodičů podle školního řádu jsou seznámeni buď na rodičovské schůzce nebo formou stručného písemného seznamu (např. jak omlouvat absence svého dítěte apod.). - Před první vyučovací hodinou odborného předmětu jsou žáci průběžně seznamováni s pravidly bezpečnosti práce v odborných učebnách (cvičný byt a kuchyň, školní dílna, šicí a keramická dílna, rehabilitační bazén, tělocvična, učebna výtvarné výchovy, učebna pro výuku chemie a fyziky apod.). <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práva a povinnosti žáka školy (školní řád, vnitřní řád školy) - sestavení vlastních pravidel soužití ve třídě a ve škole na základě poznání práv a povinností žáků školy <p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlujeme nutnost stanovení pravidel práce a chování,

	<p>dbáme na jejich respektování</p> <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem samospráva a demokracie - žákovská samospráva a její demokratická volba - členové samosprávy - praktické volby členů samospráv (jaké vlastnosti by měli mít zvolení členové a proč)
- participace žáků na vytváření demokratických pravidel života ve škole	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - žáci se mohou spolupodílet na stanovení pravidel, ale poté, co je většina žáků odsouhlasí nebo o nich rozhodne pedagogický pracovník v souladu se školním řádem, musí se pravidlům podřídít (demokratický princip v praxi) <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem samospráva a demokracie - žákovská samospráva a její demokratická volba - členové samosprávy - praktické volby členů samospráv (jaké vlastnosti by měli mít zvolení členové a proč) - sestavení vlastních pravidel soužití ve třídě a ve škole na základě poznání práv a povinností žáků školy
- spolupráce školy s dalšími institucemi v obci	<p><u>odbor sociálně právní ochrany dětí</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce při řešení problémů špatné školní docházky, neplnění školních povinností a jiných výchovných problémů; návštěvy v rodinách problémových žáků - účast na výchovných komisích (výchovné komise projednávají výchovné problémy žáků za účasti pracovnice odboru sociálně právní ochrany dětí, výchovného poradce školy, třídního učitele, rodičů a žáka) <p><u>Policie ČR</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - přednášky pro žáky na téma: <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost silničního provozu - ochrana před různými formami zneužívání a násilí - nebezpečí drogových závislostí - protiprávní jednání a jeho trestní postihy - trestná činnost dětí a mládeže - trestní odpovědnost dětí a mládeže <p><u>Gymnázium Zikmunda Wintra v Rakovníku</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Peer program: protidrogová prevence <p><u>Domov Ráček o.p.s.</u></p> <p>(denní stacionář pro mentálně postižené)</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce dětí z naší školy a z Ráčku, společné sportovní a kulturní akce

2. občan, občanská společnost a stát

- práva a povinnosti občana	<p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - autorská práva dle zákona (základní informace) - trestní postihy za porušení autorských práv - kyberšikana (praktické příklady) - kyberšikana jako protiprávní jednání
- práva a povinnosti občana	<p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vzájemné vztahy členů rodiny, mezigenerační vztahy

	<ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci a respektování ostatních lidí - pravidla slušného chování <p><u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práva a povinnosti v partnerských, manželských a rodičovských vztazích
- Listina základních práv a svobod	<p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní lidská práva
- práva dítěte	<p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práva dítěte
- aktivní uplatňování práv občana	<p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práva reklamujícího - aktivní uplatňování vlastních práv při reklamaci (praktický nácvik reklamace nekvalitního výrobku)
- právní ochrana občana	<p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - právní ochrana občanů a majetku <p><u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní formy vlastnictví, ochrana vlastnictví (soukromé, veřejné, osobní, společné)
<ul style="list-style-type: none"> - protiprávní jednání - odpovědnost občana za své postoje a činy 	<p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - trestní postihy za porušení autorských práv - kyberšikana jako protiprávní jednání, trestní postihy <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - protiprávní jednání a jeho postihy <p><u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sociálně patologické jevy (šikana, týrání, zneužívání, kriminalita)
- demokratické způsoby řešení konfliktů v osobním životě a ve společnosti	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - neprodleně řešíme konflikty mezi žáky, mezi žákem a vyučujícím či jiným zaměstnancem školy - při řešení konfliktů dbáme na to, aby byla respektována práva všech účastníků konfliktu - jedinec se musí podřídí rozhodnutí většiny, pokud toto rozhodnutí nijak neomezuje jeho práva a je v souladu se školním řádem, právními předpisy a pravidly slušného chování
- občanské soužití v demokratické společnosti	<p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vzájemné vztahy členů rodiny, mezigenerační vztahy - výchova k toleranci a respektování ostatních lidí - pravidla slušného chování <p><u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soužití lidí - principy demokracie - pomoc nemocným - výchova k toleranci a ohleduplnosti <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - porušování principů demokracie (příklady)
<ul style="list-style-type: none"> - soužití s menšinami <ul style="list-style-type: none"> - soužití s menšinami 	<p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci a respektování ostatních lidí <p><u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci a ohleduplnosti, pomoc nemocným <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci, ohleduplnosti a empatii

	- pravidla účinné spolupráce <u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u> - výchova k toleranci k odlišné sexuální orientaci
--	---

3. formy participace občanů v politickém životě

- parlamentní, krajské a obecní volby	<u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - státní zřízení a politický systém v ČR - pojem demokracie a způsob jejího uplatňování ve státním uspořádání ČR, demokratické volby - státní správa a samospráva
- obec jako základní jednotka samosprávy	<u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - státní správa a samospráva

4. principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- principy demokracie; demokracie jako protiváha diktatury a anarchie	<u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - pojem demokracie a způsob jejího uplatňování ve státním uspořádání ČR, demokratické volby - státní správa a samospráva
- státní zřízení České republiky jako příklad demokracie (základní principy demokratického politického systému)	<u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - státní zřízení a politický systém v ČR - pojem demokracie a způsob jejího uplatňování ve státním uspořádání ČR, demokratické volby - státní správa a samospráva

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. Evropa a svět nás zajímá

- zážitky a zkušenosti z vlastního cestování po Evropě	<u>řečová výchova 4. – 5. ročník: součást učiva</u> - vyprávění vlastních zážitků (jedním z tematických okruhů je „Cestování po Evropě“) <u>vlastivěda 5: součást učiva</u> - prezentace vlastních zkušeností žáků z cestování do zemí Evropy, porovnání způsobu života lidí a přírody v České republice a v Evropě
- naši sousedé v Evropě	<u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u> - sousední státy a jejich hlavní města
- život dětí a dospělých v jiných zemích, rodinné příběhy	<u>český jazyk 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - čtení příběhů a promítání hraných filmů z různých evropských států, poznávání života dětí i dospělých - diskuze o příběhu - v čem se náš život liší a v čem jsme stejní (rodinné zvyky, tradice, školní docházka apod.
- život dětí a dospělých v jiných zemích, rodinné příběhy	<u>řečová výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u> - koncentrované naslouchání příběhu, pohádce - vyprávění krátkého příběhu a pohádky (podle návodných

	<p>otázek, obrázků, osnovy, samostatné vyprávění)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachycení dějové posloupnosti pohádky, příběhu - pokus o dramatizaci krátké pohádky, příběhu
<ul style="list-style-type: none"> - lidová slovesnost evropských zemí - literární, hudební a výtvarné umění evropských zemí 	<p><u>český jazyk 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - básničky, říkadla, pohádky evropských národů (poslech, čtení, přednes, vyprávění, dramatizace) <p><u>hudební výchova 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - významní skladatelé (hudební skupiny) a jejich tvorba (Bach, Mozart, Beethoven, Beatles...)
<ul style="list-style-type: none"> - zvyky a tradice jiných národů 	<p><u>anglický jazyk 3. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vánoční zvyky a tradice ve Velké Británii <p><u>pracovní vyučování 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava pokrmů a nápojů, práce s kuchařskou knihou (příprava jednoduchých národních pokrmů)

2. Objevujeme Evropu a svět

<ul style="list-style-type: none"> - naše vlast a Evropa 	<p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poloha České republiky v Evropě - sousední státy ČR a jejich hlavní města <p><u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa <ul style="list-style-type: none"> - významná pohoří, nížiny, moře, řeky, - hustota osídlení) - poloha a velikost evropských států - základní charakteristika vybraných států Evropy - významná evropská města - státy sousedící s ČR, hlavní města - rostliny a živočichové Evropy a jejich výskyt podle podnebí států
<ul style="list-style-type: none"> - evropské symboly 	<p><u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - znak a vlajka EU
<ul style="list-style-type: none"> - život Evropanů, styl života v evropských rodinách - životní styl a vzdělávání mladých Evropanů 	<p><u>anglický jazyk 3. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Velká Británie (zeměpisné údaje, život lidí, zajímavosti) <p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání informací o evropských zemích v návaznosti na učivo vlastivědy <ul style="list-style-type: none"> - praktický nácvik vyhledávání informací na internetu (vyhledávací stránky, hledání pomocí klíčových slov) - oblíbené internetové adresy (seznámení s obsahem)

3. Jsme Evropané

<ul style="list-style-type: none"> - Evropská Unie 	<p><u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropská unie a její význam, „evropský dům“ - znak a vlajka EU - členské státy Evropské unie - spolupráce států v rámci Evropské unie
---	--

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. kulturní rozdíly

<ul style="list-style-type: none"> - jedinečnost každého člověka, individuální rozdíly (vlastnosti, znalosti, dovednosti, postoje, chování) - respektování jedinečnosti každého člověka - odlišnost jako výhoda, ne jako překážka 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce ve dvojicích a ve skupině, zastávání různých rolí ve skupině = prostředek sebepoznávání a vzájemného poznávání členů skupiny <ul style="list-style-type: none"> - co umím já a co ti druzí (schopnosti, znalosti a dovednosti) - moje pozice ve skupině, pozice těch druhých - čím mohu být skupině prospěšný já a čím ti druzí - zadáváme žákům takové úkoly, kde se vzájemně potřebují, kde každý může zažít pocit úspěchu a ocenění ze strany ostatních členů skupiny - vedeme žáky k poznání, že spoluprací členů skupiny, kde každý umí něco jiného, lze snáze dosáhnout cíle
<ul style="list-style-type: none"> - respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy) 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podporujeme a rozvíjíme vztahy založené na empatii, respektu, podpoře a pomoci bez ohledu na pohlaví, národnost, rasu, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav a věk - zařazujeme hry na rozvoj vzájemného poznávání a porozumění - netolerujeme projevy jakékoli nesnášenlivosti
<ul style="list-style-type: none"> - poznávání vlastní kultury 	<p><u>český jazyk 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidová slovesnost, literatura (výběr textů pro poslech, čtení a dramatizaci) <p><u>výtvarná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarné umění: návštěvy obsahem a rozsahem přiměřených výstav <p><u>hudební výchova 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidové písně - poslechové činnosti: díla českých skladatelů - státní hymna - (pojem „hymna“, její vznik a autoři, projev úcty k hymnám všech zemí)

2. lidské vztahy

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňování principů slušného chování 	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - důsledně vyžadujeme dodržování zásad slušného chování a pravidel daných školním řádem a vnitřním řádem školy - vyžadujeme chování mezi vrstevníky i mezi žáky a zaměstnanci školy založené na respektu, toleranci, ohleduplnosti a empatii <p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chování lidí, vlastnosti lidí - pravidla slušného chování <p><u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soužití lidí - mezilidské vztahy, chování lidí <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidla slušného chování
---	--

<p>- význam kvalitních mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - budujeme přátelské vztahy ve třídě i mezi žáky z různých ročníků, pomáháme řešit problémové a konfliktní situace (diskutujeme se žáky o dané situaci, žáci navrhuji možná řešení) - v každodenním životě se žáci přesvědčují o významu přátelských vztahů a v praxi si ověřují, jaké chování vede k navazování a prohlubování přátelských vztahů
<p>- tolerance, empatie (umění vžít se do role druhého člověka)</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podporujeme a rozvíjíme vztahy založené na empatii, respektu, podpoře a pomoci bez ohledu na pohlaví, národnost, rasu, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav a věk - zařazujeme hry na rozvoj vzájemného poznávání a porozumění - netolerujeme projevy jakékoli nesnášenlivosti - vedeme žáky ke snaze vcítit se do situace ostatních, porozumět jejich jednání, hodnotit situace z různých úhlů pohledu - učíme žáky respektovat rozdílnou úroveň schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich zdravotní postižení a aktuální zdravotní stav - učíme žáky tolerovat různou obtížnost zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků <p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci a respektování ostatních lidí <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci, ohleduplnosti a empatii <p><u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci k odlišné sexuální orientaci <p><u>tělesná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hry pro rozvoj sociálních vztahů
<p>- rozvoj dobrých vztahů a spolupráce s ostatními lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou a generační příslušnost</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podporujeme a rozvíjíme vztahy založené na empatii, respektu, podpoře a pomoci bez ohledu na pohlaví, národnost, rasu, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav, sociální, zájmovou a generační příslušnost - podporujeme spolupráci různorodých skupin - záměrně vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují - kdy každý může zažít pocit úspěchu a ocenění ze strany ostatních členů skupiny <p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci a respektování ostatních lidí <p><u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci, ohleduplnosti a empatii
<p>- rozvoj ohleduplnosti a přátelských vztahů k nemocným a postiženým spolužákům; tolerování individuálních nároků na žáky s ohledem na jejich možnosti</p>	<p><u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prostředí školy nabízí denně řadu možností jak rozvíjet u žáků prosociální chování: <ul style="list-style-type: none"> - v každodenním kontaktu s různě postiženými a zdravotně oslabenými spolužáky se děti zcela přirozenou cestou učí vcítit, kdy jejich kamarád potřebuje pomoc, vhodnou formou ji nabídnout a neočekávat protislužbu - učíme žáky na jedné straně prožívat pocit radosti z poskytnuté pomoci a na druhé straně poskytnutou pomoc ocenit - netolerujeme nekomarádské chování a odmítnutí pomoci

- rozvoj ohleduplnosti a přátelských vztahů k nemocným a postiženým spolužákům; tolerování individuálních nároků na žáky s ohledem na jejich možnosti	<u>ve všech vyučovacích předmětech</u> vedeme žáky: <ul style="list-style-type: none"> - k respektování rozdílné úrovně schopností, znalostí a dovedností žáků s ohledem na stupeň jejich postižení a aktuální zdravotní stav - k tolerování různé obtížnosti zadávaných úkolů, případně používání náhradních metod práce s ohledem na individuální možnosti žáků - zohledňujeme individuální možnosti každého žáka při hodnocení i sebehodnocení (hodnotíme individuální pokrok, nejen osvojené učivo) <u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc nemocným, výchova k toleranci a ohleduplnosti
---	---

3. etnický původ

- základní informace o různých etnických skupinách žijících v České republice, Evropě a ostatních světadílech	<u>vlastivěda 5: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelstvo ČR, národnostní menšiny a jejich postavení <u>český jazyk, pracovní vyučování, hudební výchova,</u> zařazujeme do vyučování činnosti zaměřené na poznávání života lidí a kultury jiných národností žijících v ČR <ul style="list-style-type: none"> - hudební ukázky - čtení pohádek a dětských příběhů - příprava typických národních pokrmů - drobné výrobky znázorňující předměty typické pro dané etnikum - informace o způsobu života lidí daného etnika - muzejní expozice a výstavy o životě jiných etnik
---	---

4. multikulturalita

- postavení národnostních menšin	<u>vlastivěda 5: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelstvo ČR, - národnostní menšiny a jejich postavení
- postavení žáků z odlišného kulturního prostředí ve třídě	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> <ul style="list-style-type: none"> - učíme žáky naslouchat druhým, respektovat odlišné kulturní zkušenosti a názory, obhajovat vlastní názory pomocí klidné a rozumné argumentace - učíme žáky dívat se na věci z různých úhlů pohledu - pomáháme žákům hledat možnosti osobního přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- projevy rasové nesnášenlivosti, jejich rozpoznávání a hledání možných příčin - trestní postihy projevů rasové nesnášenlivosti	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> <ul style="list-style-type: none"> - aktuálně zařazujeme do výuky zprávy z tisku o projevech rasové nesnášenlivosti a jejich potrestání - vedeme žáky k poznání, že rasová nesnášenlivost a její projevy jsou nejen trestným činem, ale také činem nehodným kulturního člověka
- význam osvojení cizího jazyka jako nástroje dorozumívání a celoživotního vzdělávání	<u>anglický jazyk 3. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - význam výuky cizího jazyka

- možnosti obohacení kulturou jiných národů	<u>český jazyk, pracovní vyučování, hudební výchova,</u> zařazujeme do vyučování činnosti zaměřené na poznávání života lidí a kultury jiných národností - hudební ukázky z celého světa (muzikály, moderní hudba, etnická hudba, etnické hudební nástroje) - čtení a promítání pohádek a dětských příběhů ze světa - promítání filmů světově uznávaných režisérů - příprava typických národních pokrmů (jak ovlivnily světové kuchyně stravování Čechů) - drobné výrobky znázorňující předměty typické pro dané etnikum (které z nich se používají i v Čechách) - informace o způsobu života lidí daného etnika - světová móda (využití etnických prvků) - hračky dětí (s jakými hračkami ze světa si hrají české děti) - muzejní expozice a výstavy o životě jiných etnik
---	--

5. princip sociálního smíru a solidarity

- lidská práva, základní dokumenty o lidských právech	<u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - základní lidská práva <u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - práva dítěte
- lidská solidarita	<u>ve všech vyučovacích předmětech i mimo vyučování</u> - podporujeme a rozvíjíme vztahy založené na empatii, respektu, podpoře a pomoci bez ohledu na pohlaví, národnost, rasu, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav, sociální, zájmovou a generační příslušnost - podporujeme spolupráci různorodých skupin - záměrně vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují kdy každý může zažít pocit úspěchu a ocenění ze strany ostatních členů skupiny <u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u> - pomoc nemocným, výchova k toleranci a ohleduplnosti

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. ekosystémy

1. a) základní pojmy

- pojmy „společenstvo, populace, ekosystém“	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - pojem ekosystém - popis jednoduchého ekosystému a jeho prvků - ekosystémy v regionu a jejich zástupci
- typy společenstev	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - typy ekosystémů - vzájemné vztahy organismů v ekosystému a způsoby přizpůsobení se prostředí (shody a rozdíly v přizpůsobení se prostředí u jednotlivých prvků ekosystému)

- rovnováha ve společenstvu	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - rovnováha v ekosystému (vzájemné závislosti, přizpůsobení se prostředí) - změny v ekosystému v průběhu jednotlivých ročních období - vzájemné vztahy organismů v ekosystému a způsoby přizpůsobení se prostředí (shody a rozdíly v přizpůsobení se prostředí u jednotlivých prvků ekosystému)

1. b) les

- zvířata a rostliny v lese	<u>prvouka 1: součást učiva</u> - poznávání volně žijících zvířat v lese - péče o ptactvo a lesní zvěř <u>prvouka 2. – 3. ročník: součást učiva</u> - listnaté a jehličnaté stromy v lese - lesní plody <u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - živočichové v lese - způsob života, životní potřeby (popis a srovnání) - stavba těla (popis a srovnání) - funkce jednotlivých částí těla (popis a srovnání) - poznávání jednotlivých živočichů - třídění živočichů do skupin podle charakteristických znaků - práce s klíči k určování živočichů, atlasy živočichů, encyklopediemi, internetem - rostliny v lese - stromy, keře, byliny, houby (stavba těla: popis srovnání) - zástupci stromů, keřů, bylin a hub; - stromy listnaté a jehličnaté - houby jedlé a jedovaté - plody stromů a keřů - třídění rostlin podle různých kritérií (stavby těla, místa výskytu, životních potřeb) - práce s klíči k určování rostlin, atlasy rostlin, encyklopediemi, internetem
-----------------------------	--

1. c) pole

- zvířata a rostliny na poli a v jeho okolí	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - živočichové na poli - způsob života, životní potřeby (popis a srovnání) - stavba těla (popis a srovnání) - funkce jednotlivých částí těla (popis a srovnání) - poznávání jednotlivých živočichů - třídění živočichů do skupin podle charakteristických znaků - práce s klíči k určování živočichů, atlasy živočichů, encyklopediemi, internetem - rostliny v lese - stromy, keře, byliny (stavba těla: popis srovnání) - zástupci stromů, keřů, bylin a hub; - stromy listnaté a jehličnaté - houby jedlé a jedovaté - plody stromů a keřů - třídění rostlin podle různých kritérií (stavby těla, místa výskytu, životních potřeb)
---	--

	- práce s klíči k určování rostlin, atlasy rostlin, encyklopediemi, internetem
- hospodaření na poli, vliv lidské aktivity na kvalitu půdy	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - životní potřeby rostlin a jejich uspokojování - pěstování užitkových rostlin

1. d) lidské sídlo

- město a vesnice jako umělý ekosystém - život lidí ve městě a na vesnici - vliv života lidí ve městech a vesnicích na životní prostředí (aplikace na místní podmínky; regionální ekologické problémy a možnosti jejich řešení)	<u>projektové vyučování „Lidské sídlo“ - 5. ročník</u> - srovnání způsobu života lidí na vesnici a ve městě dříve a nyní (stírání rozdílů) - lidská obydlení ve městě a na vesnici - zaměstnání lidí ve městě a na vesnici - výhody a nevýhody života na vesnici a ve městě - lidské sídlo jako ekosystém, nutnost rovnováhy v ekosystému - zdroje znečištění vody, ovzduší a půdy v okolí lidských sídel → možnosti ochrany vody, půdy a ovzduší před znečištěním - ekologická čistíčka vod (exkurze) - hospodaření s odpady, sběrné dvory a skládky, recyklace a druhotné suroviny - vliv života ve městě a na vesnici na životní prostředí, na změny krajiny v okolí lidských sídel
---	---

1. g) kulturní krajina

- vliv lidské činnosti na změny krajiny	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - přírodní a umělé prvky v okolní krajině - estetická hodnota a rozmanitost okolní krajiny <u>projektové vyučování „Lidské sídlo“ - 5. ročník</u> - vliv života ve městě a na vesnici na životní prostředí, na změny krajiny v okolí lidských sídel
---	---

2. základní podmínky života

2. a) voda

- vlastnosti vody	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - vlastnosti vody - změny skupenství vody
- význam vody pro život člověka	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - význam vody pro živočichy, rostliny, člověka
- ochrana čistoty vody - vliv lidských aktivit na kvalitu vodních zdrojů	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - zdroje znečištění vody - ochrana čistoty vody
- ekologická čistíčka odpadních vod	<u>projektové vyučování „Lidské sídlo“ - 5. ročník</u> - ekologická čistíčka vod (exkurze)

2. b) ovzduší

- složení vzduchu	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - vlastnosti vzduchu a jeho složení
- zdroje znečištění ovzduší	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - zdroje znečištění ovzduší

	- zdroje znečištění ovzduší v regionu
- ochrana čistoty ovzduší	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - ochrana čistoty ovzduší, odstraňování zdrojů znečištění

2. c) půda

- typy půdy, složení půdy	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - půda - význam půdy - složení půdy
- zemědělské využití půdy; ekologické zemědělství	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí: zemědělství - životní potřeby rostlin a jejich uspokojování, pěstování užitkových rostlin s ohledem na ochranu životního prostředí
- zvyšování úrodnosti půdy a jeho dopad na životní prostředí - zhodnocení dopadu přírodních a umělých hnojiv na kvalitu půdy	<u>pracovní vyučování 4. ročník: součást učiva</u> - přírodní a umělá hnojiva - dopad jednotlivých typů hnojiv na kvalitu životního prostředí
- ochrana půdy před znečištěním a erozí	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - ochrana půdy

2. d) ochrana biologických druhů

- vzájemná závislost člověka, rostlin s živočichů, význam zachování rozmanitosti biologických druhů (rostlin i živočichů)	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - rovnováha v přírodě (živé i neživé přírody, rostlin a živočichů) - místo člověka v přírodě
---	---

2. e) energie

- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
- vliv výroby energií na životní prostředí	<u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí: výroba energií

2. f) přírodní zdroje

- těžba surovin v regionu	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - těžba nerostů v regionu a její význam (využití nerostů)
---------------------------	--

3. lidské aktivity a problémy životního prostředí**3. a) doprava**

- typy dopravy	<u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u> - doprava, dopravní prostředky
- zhodnocení dopadu jednotlivých typů dopravy na životní prostředí	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - dopravní síť v regionu - typy dopravy, jejich přednosti a nedostatky - dopad jednotlivých typů dopravy na kvalitu životního prostředí

<ul style="list-style-type: none"> - zhodnocení dopadu jednotlivých typů dopravy na životní prostředí - typy dopravy - zhodnocení dopadu jednotlivých typů dopravy na životní prostředí 	<p><u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí: doprav <p><u>projektové vyučování - 4. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - typy dopravy; dopravní prostředky - vlakové a autobusové nádraží - orientace v jízdních řádech - kupování jízdenek - vyplňování formuláře k vydání žákovské průkazky - cestovné (porovnání nákladů na cestu vlakem, autobusem, autem) - jízda na kole - ekologicky čistá doprava - BESIP pro chodce a cyklisty - zhodnocení dopadu jednotlivých typů dopravy na životní prostředí - kontrola emisí u automobilové dopravy, bionafta
--	---

3. b) průmysl

<ul style="list-style-type: none"> - vliv techniky a průmyslu na kvalitu životního prostředí 	<p><u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí: průmysl, výroba energií
<ul style="list-style-type: none"> - ochrana životního prostředí před chemickým znečištěním 	<p><u>pracovní vyučování 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost práce s čistícími prostředky - výběr vhodných prostředků - šetrné dávkování čistících prostředků - ekologicky šetrné výrobky a jejich značení

3. c) hospodaření s odpady

<ul style="list-style-type: none"> - třídění odpadů - využití odpadů: druhotné suroviny, recyklace 	<p><u>dlouhodobý školní projekt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - v průběhu celého školního roku žáci třídí školní odpad a ukládají ho do barevně odlišených kontejnerů na chodbách školy i ve třídách - význam třídění odpadu - pravidla pro třídění odpadu - využití tříděných odpadů: druhotné suroviny, recyklace <p><u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrana životního prostředí <ul style="list-style-type: none"> - likvidace a recyklace odpadů <p><u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí: hospodaření s odpady)
--	--

3. d) ochrana přírody, historických a kulturních památek

<ul style="list-style-type: none"> - památková péče v České republice; využití fondů UNESCO 	<p><u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - místo, kde žijeme <ul style="list-style-type: none"> - regionální památky, péče o památky <p><u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kulturní a historické památky a události regionu <p><u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - regionální památky, péče o památky
<ul style="list-style-type: none"> - ochrana přírody při masových sportovních akcích 	<p><u>tělesná výchova 1. 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chování v přírodě, ochrana přírody při sportovních akcích

3. f) rozvoj ekologického vědomí veřejnosti

- globální ekologické problémy a možnosti jejich řešení	<u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u> - globální problémy životního prostředí a možnosti jejich řešení <u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - přírodní jevy a možnosti jejich narušení - příčiny, prevence a důsledky živelných pohrom a ekologických katastrof, odstraňování příčin a následků
- zásady ochrany přírody	<u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u> - ochrana přírody - odpovědnost lidí - péče o volně žijící zvířata <u>tělesná výchova 1. 5. ročník: součást učiva</u> - chování v přírodě, ochrana přírody při sportovních akcích
- akce typu Den Země, Den stromů apod.	- účast žáků na akcích v rámci Dne Země, Dne stromů apod. (dle možností školy)

4. vztah člověka k prostředí

4. a) naše obec a region

- krajina v regionu	<u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u> - místo, kde žijeme - domov, prostředí domova - orientace v místě bydliště - škola, prostředí školy, okolí školy - regionální památky, péče o památky <u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u> - orientace v místě bydliště a okolí školy - cesta na určené místo - kulturní a historické památky a události regionu - rakovnické pověsti <u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - orientace v místě bydliště a okolní krajině - cesta z domova do školy (práce s plánem obce) - obec, místní krajina – její části, poloha v krajině - minulost a současnost obce - kultura, sportovní aktivity a služby v obci - dopravní síť v regionu - přírodní a umělé prvky v okolní krajině - estetická hodnota a rozmanitost okolní krajiny <u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - pojmy domov, vlast, rodný kraj - místní oblast, region (vlastivědná a turistická mapa) - regionální specifika - výrobky regionálního průmyslu a zemědělství - kulturní, historické a přírodní zajímavosti regionu - regionální historické nálezy z období nejstaršího osídlení naší vlasti - kulturní instituce ve městě a v regionu <u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u> - vyhledávání regionálních zajímavostí (kulturních, přírodních, historických na mapě regionu - exkurze na zajímavá místa regionu
---------------------	---

- krajina v regionu	- regionální památky, péče o památky <u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u> - ekosystémy v regionu a jejich zástupci
- surovinové zdroje a jejich využití	<u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u> - těžba nerostů v regionu a její význam (využití nerostů)
- průmysl a zemědělství v regionu	<u>vlastivěda 4. ročník: součást učiva</u> - výrobky regionálního průmyslu a zemědělství

4. b) vybraný lokální ekologický problém

- příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení ekologických problémů	<u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u> - základní globální problémy – sociální problémy, konzumní společnost, životní prostředí) - změny a problémy v blízkém společenském a přírodním prostředí - identifikace a řešení ekologického problému v obci
- identifikace a řešení lokálního ekologického problému	<u>projektové vyučování - 5. ročník</u> - identifikace konkrétního aktuálního problému - hledání příčin lokálního ekologického problému - důsledky ekologického problému - hledání možností nápravy - zajišťování ochrany životního prostředí v regionu (odbor životního prostředí MěÚ, údržba městské zeleně...) - prezentace vlastního názoru na vznik a řešení lokálního ekologického problému - diskuse: respektování pravidel rozhovoru (střídání role posluchače a mluvčího), obhajoba vlastního názoru pomocí klidné a rozumné argumentace, respektování jiných názorů - obrazová prezentace výsledků projektu (nástěnka, výstavka produktů, fotografie z projektu...)

4. c) ochrana zdraví, vliv kvality životního prostředí na zdraví člověka

- kvalitní životní prostředí jako základní podmínka zdravého života	<u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u> - vztah mezi kvalitou životního prostředí a zdravím člověka
- možnosti ochrany zdraví; zdravý způsob života	<u>informatika 5. ročník: součást učiva</u> - pravidla práce v odborné učebně výpočetní techniky - bezpečnost a hygiena práce s počítačem <u>prvouka 1. ročník: součást učiva</u> - péče o zdraví - pitný a pohybový režim - racionální strava - osobní hygiena - zdraví, nemoc, úraz

<p>- možnosti ochrany zdraví; zdravý způsob života</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prevence úrazů - BESIP, bezpečná cesta do školy - základy první pomoci, tísňová volání - péče o nemocného, návštěva lékaře - osobní bezpečí: ochrana proti zneužívání <p><u>prvouka 2. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prevence nemocí a úrazů, první pomoc - ochrana zraku a sluchu, první pomoc, - BESIP, dopravní značení - osobní bezpečí - chování v mimořádných situacích, přivolání pomoci, tísňová volání <p><u>prvouka 3. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - péče o zdraví na základě poznání stavby a funkce lidského těla (držení těla, intimní a duševní hygiena, denní režim) - osobní bezpečí - bezpečné chování v kontaktu s neznámými osobami, asertivní komunikace - řešení krizových situací, přivolání pomoci, telefonní čísla tísňových linek a komunikace s jejich operátory <p><u>vlastivěda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidla bezpečného chování v přírodě <p><u>přírodověda 4. a 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chování v mimořádných situacích (vyhlášení poplachu, evakuace, evakuační zavazadlo, respektování pokynů dospělých, přivolání pomoci, telefonní čísla pro tísňové volání, komunikace s operátory tísňových linek) <p><u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - IZS (jednotlivé složky a jejich činnost) <p><u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - osobní a intimní hygiena - zdravý způsob života - zásady racionálního stravování <ul style="list-style-type: none"> - poruchy příjmu potravy a jejich příčiny (mentální anorexie, bulimie, ortorexie) - duševní hygiena - denní režim (vyvážený podíl práce, odpočinku a spánku) - prevence úrazů, vhodné místo pro hry - návykové látky <ul style="list-style-type: none"> - druhy návykových látek - nebezpečí spojená s užíváním návykových látek - techniky odmítání návykových látek - bezpečné chování v rizikovém prostředí, vyhledání pomoci v případě ohrožení sociálně patologickými jevy - situace hromadného ohrožení a jejich řešení - BESIP pro chodce a cyklisty, dopravní značky, bezpečnostní prvky pro prevenci úrazů v dopravě - značení nebezpečných látek - infekční nemoci přenosné krví a jejich prevence - HIV/AIDS, způsoby přenosu, preventivní opatření <p><u>hudební výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hlasová hygiena - ochrana sluchu při poslechových činnostech <p><u>výtvarná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost a hygiena práce s výtvarnými materiály - pravidla práce v odborných učebnách (učebně výtvarné výchovy a keramické dílně)
--	---

<p>- možnosti ochrany zdraví; zdravý způsob života</p>	<p><u>pracovní vyučování 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost a hygiena práce v hodinách PV - pravidla práce v řemeslné dílně, keramické dílně, cvičné kuchyni, cvičném bytu, šicí dílně - bezpečná obsluha elektrospotřebičů (3. – 4. ročník) - základy správné výživy <ul style="list-style-type: none"> - výběr zdravých potravin (1. ročník) - nákup potravin (2. ročník) - nákup a skladování potravin (3. – 4. ročník) - nákup, příprava, skladování potravin; rozpočet (5. roč.) <p><u>pracovní vyučování 5. ročník (dívky) : součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena ženy, základy sexuální výchovy - péče o problematickou plet' <p><u>pracovní vyučování 5. ročník (chlapci): součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - péče o problematickou plet' <p><u>pracovní vyučování 3. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vybavení příruční lékárničky (pojmenování, využití) - ošetření drobných poranění v dílně, kuchyni, na zahradě - prevence úrazů, vhodný výběr pracovních pomůcek a jejich správné používání - ochranné pomůcky <p><u>tělesná výchova 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti při cvičení v tělocvičně, plaveckém bazénu, na hřišti a v přírodě, pravidla práce v odborných učebnách pro pohybové aktivity - osobní hygiena před cvičením a po cvičení - vhodné a nevhodné prostředí pro pohybové aktivity - vhodné oblečení a vybavení pro cvičení v tělocvičně, bazénu, na hřišti a v přírodě - výběr cviků individuálních zdravotních omezení (neprovádění kontraindikovaných činností) - první pomoc při poranění, vybavení lékárničky - protahovací, vyrovnávací, dechová, kompenzační a relaxační cvičení, cvičení podporující správné držení těla - dopravní výchova, BESIP (křižovatky, železniční přejezd, semafore, dopravní kázeň), - návštěva dopravního hřiště
--	---

4. d) nerovnoměrnost života na Zemi

<p>- rozdílné podmínky života rostlin a živočichů na různých místech zeměkoule</p>	<p><u>přírodověda 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - příčina rozmanitosti životních podmínek na Zemi
<p>- přizpůsobení se rozdílným životním podmínkám</p>	<p><u>přírodověda 4. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - typy ekosystémů - vzájemné vztahy organismů v ekosystému a způsoby přizpůsobení se prostředí (shody a rozdíly v přizpůsobení se prostředí u jednotlivých prvků ekosystému)

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (receptivní činnosti)

<p>- čtení textu s porozuměním</p>	<p><u>český jazyk 1. 5. ročník: součást učiva</u></p>
------------------------------------	---

	<p>metody ověřování míry porozumění textu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přikládání slov a vět k obrázkům - práce podle písemných instrukcí - tvoření otázek k textu a odpovědi na otázky - hlavní postava a její vlastnosti - hlavní myšlenka textu - rozlišení místa, času a děje - prostředí reálné a pohádkové - nahrazování slov jejich synonymy - samostatné vyprávění obsahu textu, ilustrace k textu, dramatizace
- čtení textu s porozuměním	<p><u>prvouka 2. -3. ročník, vlastivěda 4. – 5. ročník, přírodověda 4. – 5. ročník, pracovní vyučování 2. – 5. ročník součást učiva</u></p> <p>metody ověřování míry porozumění textu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpovědi na otázky - vysvětlování nových pojmů - demonstrace na příkladech z praxe
- výběr základních informací z textu, rozlišování podstatného od nepodstatného	<p><u>matematika 1. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výběr základní informace z textu slovních úloh <p><u>český jazyk 1. – 5. ročník, anglický jazyk 3. – 5. ročník vlastivěda 4. – 5. ročník, přírodověda 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s textem v učebnici, encyklopedii apod: <ul style="list-style-type: none"> - členění textu (vyhledávání odpovědí na otázky v textu) - výběr základních informací z textu: <ol style="list-style-type: none"> a) ústní zopakování nejdůležitějších informací b) podtrhávání základních informací v textu c) zpracování základních informací do sešitu formou stručných poznámek
<ul style="list-style-type: none"> - identifikování základních orientačních prvků v textu - uspořádání textu odborného textu; struktura, zvýraznění klíčových informací 	<p><u>český jazyk 1. – 5. ročník, anglický jazyk 3. – 5. ročník vlastivěda 4. – 5. ročník, přírodověda 4. – 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s odborným textem: <ul style="list-style-type: none"> - orientace v učebnici (podle písemně uvedeného obsahu) - členění textu do kapitol, odstavců, vět - struktura kapitoly (výklad, příklady, kontrolní otázky) - barva, velikost a typ písma - obrázky, schémata, grafy, symboly, vysvětlivky, odkazy - podtrhávání důležitých informací - zpracování základ. informací do stručných poznámek
<ul style="list-style-type: none"> - mediální sdělení v denním tisku, časopisech a televizi - orientace v nabídce časopisů a televizních pořadů podle obsahu - zhodnocení formy mediálního sdělení 	<p><u>český jazyk 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s tiskem (časopisy) <ul style="list-style-type: none"> - nabídka dětských časopisů - zaměření dětských časopisů - grafická podoba a struktura dětských časopisů - hodnocení obsahové i formální stránky časopisů - televizní tvorba <ul style="list-style-type: none"> - orientace v televizním programu - obsahové zaměření televizních pořadů - hodnocení obsahové i formální stránky pořadů
- rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných	<p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hodnocení obsahu a formy mediálních sdělení na internetu - rozdíl mezi reklamou a zprávou
- internet jako sdělovací prostředek	<p><u>informatika 5. ročník: součást učiva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - internet

	<ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - základní ovládací prvky - praktický nácvik vyhledávání informací na internetu (vyhledávací stránky, hledání pomocí klíčových slov) - oblíbené internetové adresy (seznámení s obsahem)
- hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením	<u>informatika 5. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - hodnocení obsahu a formy mediálních sdělení na internetu - rozdíl mezi reklamou a zprávou
- kritické hodnocení mediálních sdělení	<u>český jazyk 5. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - kritické hodnocení věrohodnosti mediálních sdělení - odhalování reklamních triků <ul style="list-style-type: none"> - „Kdo, co a proč mi chce něco říci a mohu tomu věřit?“ - jaké jsou cíle autora sdělení (zisk nebo informace)

2. interpretace mediálních sdělení a reality (receptivní činnosti)

- různé typy sdělení podle obsahu	<u>výtvarná výchova 5: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - plakát a jeho funkce (upoutání pozornosti, propagace, informace) - obsah a forma plakátu (výběr informací na plakát, volba výrazových prostředků) - vlastní tvorba plakátu <u>výtvarná výchova 5: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - obaly na zboží = „reklama, poskytující pravdivé informace“ <ul style="list-style-type: none"> - nutné informace - výrazové možnosti písma - barevnost a grafická podoba obalu <u>informatika 5. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - hodnocení obsahu a formy mediálních sdělení na internetu - rozdíl mezi reklamou a zprávou <u>český jazyk 5. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - práce s tiskem (časopisy) <ul style="list-style-type: none"> - nabídka dětských časopisů - zaměření dětských časopisů - grafická podoba a struktura dětských časopisů - hodnocení obsahové i formální stránky časopisů - televizní tvorba <ul style="list-style-type: none"> - orientace v televizním programu - obsahové zaměření televizních pořadů - hodnocení obsahové i formální stránky pořadů
- rozdíl mezi reklamou a zprávou	<u>informatika 5. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - hodnocení obsahu a formy mediálních sdělení na internetu - rozdíl mezi reklamou a zprávou
- rozbor obsahové i formální stránky reklamy; „reklamní triky“, klamavá reklama	<u>český jazyk 5. ročník: součást učiva</u> <ul style="list-style-type: none"> - kritické hodnocení věrohodnosti mediálních sdělení - odhalování reklamních triků <ul style="list-style-type: none"> - „Kdo, co a proč mi chce něco říci a mohu tomu věřit?“ - jaké jsou cíle autora sdělení (zisk nebo informace)

3. fungování a vliv médií ve společnosti (receptivní činnosti)

- vliv médií v každodenním životě jedince a rodiny (vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování)	<u>projektové vyučování - 5. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> - jaké místo v denním režimu žáků a jejich rodičů zaujímá sledování televize, tisku a filmů, internet, poslech hudby (co sledují a poslouchají, co vyhledávají na internetu a v tisku, kolik času tomu věnují) - vliv médií na komunikaci mezi lidmi (rozdíl mezi skutečnými setkáními přátel a komunikací prostřednictvím mailů, sms a sociálních sítí, upřímnost ve
--	--

- média a kultura	vztazích) - sociální síť a jejich vliv na život jedince (co si lidé na sociálních sítích sdělují a jak to může ovlivnit jejich život – popularita, kyberšikana) - jak nás ovlivňuje reklama (jak identifikovat klamavou reklamu, jak ovlivňuje reklama naše nákupy) - situační scénky „reklama na prodej zboží“ (jak udělat reklamu, aby byla účinná a jak jí nepodléhat) - jak ovlivňují média popularitu umělců - možnosti prezentace divadelních představení, literatury, hudby v médiích (tisk, internet, televize...)
-------------------	--

4. tvorba mediálního sdělení (produktivní činnosti)

- tvorba mediálního sdělení pro školní časopis nebo zhotovení výukové pomůcky - grafické zpracování - zpracování příspěvků na počítači - opis a přepis textů, úprava textů - MS Word - vyhledávání informací - konečná úprava časopisu nebo výukové pomůcky - tisk - kroužková vazba	<u>informatika 5. ročník: součást učiva</u> - vytvoření pozvánky, plakátu a příspěvku do školního časopisu pomocí grafického a textového editoru - grafický editor - program Malování (Windows) - vyhledání programu v počítači (nabídka Start) - otevření programu - základní popis okna - úpravy velikosti a polohy plochy - vytváření jednoduchých obrázků - nástroje „tužka“, „guma“, „plechovka“, „štětec“ - předdefinované tvary: úsečka, obdélník, elipsa - výběr barev - ukládání a otevírání dokumentu - tisk dokumentu - textový editor MS Word - vyhledání programu v počítači (nabídka Start) - pojmenování, uložení, zavření a otevření dokumentu - orientace na alfanumerické klávesnici - klávesy Shift, Escape, Caps Lock a jejich funkce - mezerník - psaní malých a velkých písmen, psaní číslic - typ a velikost písma - přepis a opis krátkých textů - opravy chyb v textu, práce s chybou - využití softwaru pro automatické opravy pravopisu - vkládání obrázků do textu - tisk - internet: - základní pojmy - základní ovládací prvky - praktický nácvik vyhledávání informací na internetu (vyhledávací stránky, hledání pomocí klíčových slov) - oblíbené internetové adresy (seznámení s obsahem) - stahování obrázků - respektování autorských práv <u>pracovní vyučování: zařadit do hodin dle potřeby</u> - obsluha přístroje pro zhotovení kroužkové vazby (s pomocí učitele)
- technologické možnosti při zpracování příspěvků do školního časopisu nebo tvorbě výukové pomůcky; jejich omezení	žáci využívají při vlastním zpracování mediálního sdělení práci s počítačovými programy, kopírkou, počítačem, digitálním fotoaparátem (s pomocí vyučujícího)
- tvorba dalších typů mediálních sdělení	<u>výtvarná výchova 5: součást učiva</u> - plakát

	<ul style="list-style-type: none">- funkce plakátu (upoutání pozornosti, propagace, informace)- obsah a forma plakátu (výběr informací, volba výrazových prostředků)- vlastní tvorba plakátu- obaly na zboží = „reklama, poskytující pravdivé informace“- nutné informace- výrazové možnosti písma- barevnost a grafická podoba obalu
--	---